

**Programa stagiului practicii de master
la specializarea Comunicare alternativă. Limbajul semnelor.
Sistemul Braille. Mediator în tehnica vorbirii**

Notă explicativă

Domeniul constă în formarea specialiștilor calificați în domeniul Științe ale Educației, pentru a contribui la asigurarea calității educației incluzive cu perfecționarea și înnoirea practicilor profesionale, care prin îmbinarea echității și stimularea excelenței, să sprijine învățarea tuturor categoriilor de copii, să facă sistemul deschis, flexibil, eficient și efectiv.

Unitățile de curs au orientare cognitivă și aptitudinală: de a aprofunda cunoștințele în domeniul Comunicării alternative. Limbajul semnelor. Sistemul Braille. Mediator în tehnica vorbirii. Psihologia limbajului și a comunicării. Dezvoltarea limbajului în ontogeneză. Comunicare augmentativă în autism. Comunicare alternativă în dizabilități multiple. Specializarea **Comunicare alternativă. Limbajul semnelor. Sistemul Braille. Mediator în tehnica vorbirii** constituie un domeniu aplicativ axat pe stăpânirea și aplicarea comunicării alternative și augmentative, care vine în sprijinul persoanelor care comunică cu dificultate, oferind suport limbajului verbal sau înlocuindu-l cu o altă modalitate de comunicare acolo unde expresia verbală nu este posibilă. Acest domeniu are ca scop eficientizarea demersurilor educativ-terapeutic-compensatorii cu efecte benefice asupra incluziunii sociale și profesionale a persoanelor cu dizabilități. Programul de master este orientat spre curricula și cerințele școlii contemporane, edificându-se pe o pregătire în domeniul Științe ale Educației. Programul de studii este bazat pe studierea unui șir de cursuri generale și specifice cu dezvoltarea de aplicații practice și de specialitate aferente domeniului de studii. Absolventul se poate angaja în instituțiile de învățământ preșcolar, preuniversitar special, pentru copii cu dizabilități vizuale, auditive, dizabilități multiple, severe în calitate de psihopedagog special. În grădinițe și școli cu practici incluzive se poate angaja în calitate de cadru didactic de sprijin. În afara sistemului educațional absolventul se poate angaja în calitate de psihopedagog special în centre de instruire, școli de meserii; centre de reabilitare, centre de zi, ONG – uri.

Organizarea stagiului de practică

La începutul practicii este organizată conferința de inițiere, la care se face cunoștință masteranzilor cu scopul și obiectivele practicii, cu documentația care trebuie s-o prezinte la sfârșitul stagiului de practică și cerințele față de completarea ei. La conferința de inițiere masteranzii sunt repartizați în instituții de practică la solicitare sau din propria inițiativă. În instituția de practică masteranzii sunt repartizați câte 2-3 persoane la o grupă/clasă de copii. Masteranzii sunt familiarizați cu regimul de lucru al instituției în care se va realiza stagiul de practică, cu planul anual instructiv-educativ al acestei instituții, cu programul de lucru al grupei în care au fost repartizați. Metodistul prezintă aspectele generale ale activității în instituție masteranzilor aflați la practică. Împreună cu metodistul masteranzii stabilesc un program de activitate pentru tot parcursul practicii.

Instruirea practică la specializarea: Comunicare alternativă, Limbajul semnelor, Sistemul Braille. Mediator în tehnica vorbirii este organizată la catedra de Psihopedagogie specială. În procesul de instruire practică sunt implicați:

- Masteranzii, având responsabilitatea de a realiza cu succes obiectivele instruirii practice;

- Metodiștii stagiilor de practică care lucrează în instituțiile desemnate ca locuri de practică și care asigură îndeplinirea de către masteranzi a obiectivelor de învățare specifice fiecărui an de studii;
- Îndrumătorii/mentorii din Universitate care au responsabilitatea de a ajuta masteranzii să aplice teoria în practică și să asigure legătura cu instituția desemnată ca loc de practică;
- Coordonatorul stagiului de practică care selectează locurile unde se va desfășura practica și plasează masteranzii în activități practice realizând managementul acestui proces, astfel încât masteranzii să beneficieze cât mai deplin de perioadele de pregătire de practică.

Selectarea locurilor de practică

Programul de master prevede o diversitate de locuri de practică:

- Școli și grădinițe generale cu practici incluzive;
- Centre școlare pentru educație incluzivă;
- Serviciul de asistență psihopedagogică, Centrul republican de asistență psihopedagogică;
- Grădinițe speciale pentru preșcolari cu CES;
- Școli speciale pentru copii cu deficiență mintală, senzorială, fizică etc.;
- Centre de zi pentru elevii cu CES;
- Organizații neguvernamentale și fundații care se ocupă de problematica persoanelor cu dizabilități multiple și senzoriale;
- Centre de resocializare. Terapie ocupațională și ergoterapie;
- Direcții generale de asistență socială și protecție a drepturilor copilului;
- Centre de pedagogie curativă;
- Asociații pentru persoane cu dizabilități multiple și senzoriale.

Obiectivele practicii psihopedagogice

1. Să cunoască metodele, tehnicile privind stimularea și dezvoltarea abilităților de comunicare alternativă și augmentativă adresate copiilor cu dizabilități; tehnologiile de acces, serviciile și resursele care facilitează mediul de dezvoltare și de învățare al persoanelor cu dizabilități; specificul structurii, conținutului și clasificarea limbajului semnelor; modalitatea de selectare, codificare, transmitere și decodificare a semnelor; domeniile centrale ale procesului de evaluare a comunicării alternative și augmentative;
2. Să elaboreze unele modalități de intervenție în vederea comunicării și relaționării persoanelor cu dizabilități prin aplicarea adecvată a principiilor și metodelor consacrate în domeniu; Să elaboreze proiecte de servicii personalizate în funcție de intensitatea nevoii de suport și asistență a persoanelor cu dizabilități;
3. Să planifice și să implementeze sisteme și mijloace de comunicare alternativă și augmentativă în funcție de accesibilitatea, stilurile de învățare și nevoile persoanelor cu dizabilități;
4. Să aplice norme etice și deontologie profesională în activitățile cu persoanele cu dizabilități, precum și în consilierea psihopedagogică a familiei. Să perceapă specificul limbajului și a comunicării în diferite dizabilități;
5. Să conștientizeze importanța accesului la servicii și resurse, care facilitează mediul de dezvoltare și de învățare al persoanelor cu dizabilități;

6. Să argumenteze validitatea metodelor și tehnicilor de evaluare a comunicării alternative și augmentative; impactul dificultăților/barierelor de comunicare asupra dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități;
7. Să recepționeze adecvat mesajele, schimbul de informații în ceea ce privește susținerea copilului cu dizabilități în procesul instructiv – educativ;
8. Să transmită exact informațiile privind formele, componentele comunicării alternative și augmentative.
9. Să formuleze corect gândurile, ideile specifice Comunicării alternative. Limbajul semnelor. Sistemul Braille. Mediator în tehnica vorbirii.

Finalități ale stagiului de practică

- Formarea competențelor de comunicare alternativă și augmentativă menite să faciliteze o bună integrare a persoanelor cu dizabilități în medii și contexte diferite;
- cunoașterea metodelor și tehnicilor privind stimularea și dezvoltarea abilităților de comunicare alternativă și augmentativă adresate copiilor cu dizabilități;
- Stăpânirea / mânuirea tehnicilor și metodelor de comunicare alternativă și augmentativă;
- Cunoașterea specificului activităților de dezvoltare a comunicării alternative și augmentative în diverse tipuri de dizabilități;
- Desfășurarea activităților didactice care să consolideze și să perfecționeze mecanismele compensatorii ale copiilor cu dizabilități;
- Aplicarea procesului de evaluare în scopul proiectării unui plan de intervenție bazat pe comunicare alternativă și augmentativă;
- Utilizarea modalităților de intervenție/acțiune psihopedagogică în vederea normalizării, protecției și integrării psihosociale și socioprofesionale a persoanelor cu dizabilități, operaționalizarea conținuturilor educaționale prin metode și mijloace accesibile copiilor cu dizabilități.

La sfârșitul stagiului de practică masteranzii prezintă coordonatorului practicii

Portofoliu cu următoarele documente:

1. Agenda și planul individual al activității;
2. Metodologia de proiectare a activității de formare - evaluare a competențelor școlare;
3. Proiecte didactice ale lecțiilor predate (2-3 proiecte desfășurate și notate de profesorul clasei respective), (2-3 activități cu evidențierea modelelor/metodelor pedagogice extra didactice), (2-3 planuri educaționale individualizate (PEI));
4. Materialele didactice utilizate în activitățile desfășurate;
5. Caracteristica psihopedagogică a copiilor cu dizabilități;
6. Raport privind practica de masterat.